

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA RARITĂȚILOR FLORISTICE DIN MUNTELE PIATA CLOȘANILOR

C. MALOȘ

În această lucrare autorul prezintă principalele rarități floristice întâlnite în Muntele Piatra Cloșanilor, întocmind și o hartă (fig. 1) în care sînt indicate stațiunile de unde au fost recoltate plantele.

Situat în platoul Mehedinți, masivul calcaros Piatra Cloșanilor se înalță ca o măgură deasupra dealurilor din jur, care în rare cazuri depășesc înălțimea de 800 m. Muntele este fragmentat în două de o șea, iar localnicii denumesc aceste culmi : Piatra Mică și Piatra Mare, avînd în vedere altitudinea care în Piatra Mare ajunge la 1427 m, în timp ce în Piatra Mică vîrfurile cel mai înalt nu depășește cu mult 1000 m.

Petrografic este alcătuit din calcare tithonice stratificate, de culoare vînată-cenușie, rar albă, și, în general, fără resturi fosile.

Clima este blîndă, cu temperaturi nu prea ridicate vara și nici prea scăzute iarna. Media anuală a temperaturilor la Baia de Aramă este de 9,3°C, iar media anuală a precipitațiilor se ridică la 901,9 mm. Perioada de vegetație este de 10 luni.

Solurile cele mai frecvente sînt rendzinele al căror colorit variază între negru și roșu-bruniu. PH-ul oscilează frecvent între 5,5 și 7,5. După rendzine urmează terra rossa care se află în diferite stadii de degradare, iar pe anumite porțiuni întîlnim diferite tipuri de soluri brune de pădure.

Flora acestui munte este deosebit de bogată, însă a fost studiată destul de puțin pînă în prezent. E. I. Nyárády în 1929 spunea : „Munții Piatra Cloșanilor și Oslea sînt necercetate din punct de vedere botanic, și după cîte știu, nimeni n-a erborizat pe ele“ (11).

Primul care publică o listă floristică de pe acest munte este eruditul botanist E. I. Nyárády (11), care enumeră 230 specii dintre care unele sînt rare sau foarte rare pentru flora țării. După 1948 botanizează

în apropiere sau pe acest munte I. Prodan, Al. Borza și Al. Buia, însă nu publică lucrări care să se refere la acest teritoriu.

I. Prodan descrie o nouă varietate : *Dianthus henteri* var. *cloșanicus* (17), iar Al. Buia, împreună cu autorul acestor rînduri semnaleză prezența speciei *Narcissus angustifolius* Curt. (5).

În 1967 Ana Popova-Cucu și Cristina Șanta notează la rîndul lor, prezența speciei *Narcissus angustifolius* (12).

În urma cercetărilor de floră și vegetație întreprinse de noi între anii 1964—1970 (9, 10 ș.a.), am identificat pe acest munte 543 de specii, iar numărul asociațiilor se ridică la 15, între care două specifice țării noastre : *Seslerietum rigidae proemoesicum* Zólyomi 1939 și *Syringo-Genistetum radiatae* Maloș 1970.

Din lectura lucrării lui E. I. Nyárády (11), reese că toate plantele semnalate au fost identificate numai din partea nord-estică a masivului, adică de pe Piatra Mare. El a parcurs Pădina Izvoarelor, a urcat pe șeaua dintre cele două „pietre“, apoi a botanizat pe culmea Pietrei Mari, ajungînd la Valea Mare. Prin urmare Piatra Mică nu a fost deloc studiată și ca atare datele citate de noi în această lucrare din Piatra Mică sînt considerate noi pentru țară.

În continuare prezentăm speciile rare, indicînd cu un asteric * stațiunile și speciile semnalate pentru prima dată de noi.

1. *Athamanta turbith* (L.) Brot. ssp. *hungarica* (Borb.) Tutin.

Plantă endemică, cunoscută în țară din puține localități. În Piatra Cloșanilor se află pe culmea principală atît în Piatra Mare cît și în Piatra Mică *.

2. *Primula auricula* L. ssp. *serratifolia* (Roch.) Jáv.

Această subspecie, considerată pînă în prezent endemică pentru țara noastră, este cunoscută în Oltenia din Piatra Mare și Piatra Mică * a Cloșanilor și din Muntele Sturu, citat greșit în flora R.S.R. (17), ca făcînd parte din masivul Vîlcan. Este, probabil, vorba de Muntele Sturu din masivul Căpățînei.

Interesant este de precizat că în Alpii Iulieni din R.S..F Jugoslavia se află exemplare care au frunzele acut dințate ca și la subspecia de la noi. La această concluzie am ajuns cercetînd material de herbar recoltat de Č. Šilič, muzeograf la Muzeul din Sarajevo.

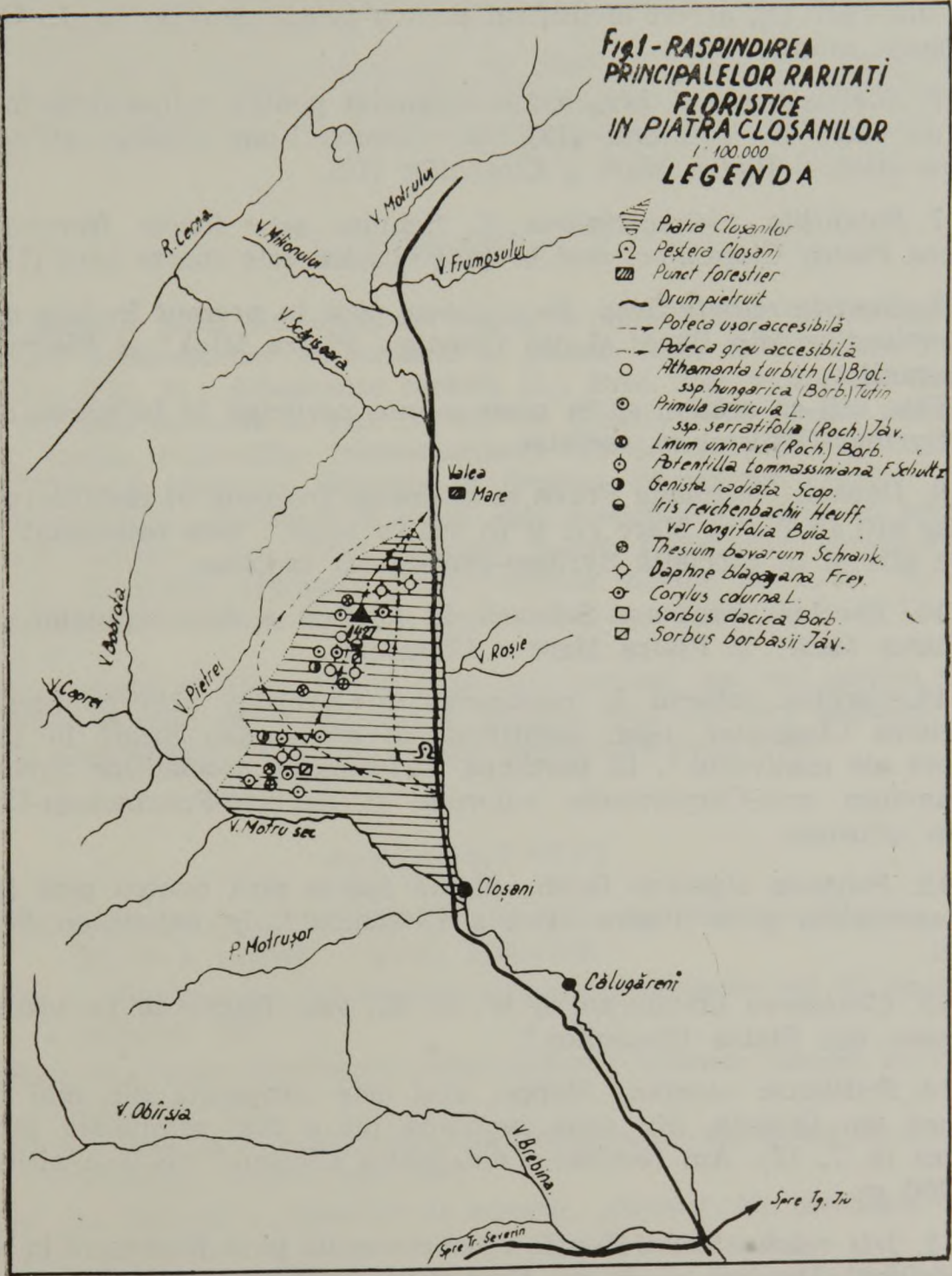
Avînd în vedere că în aceste stațiuni există toate formele de trecere de la tip la subspecia noastră, botaniștii iugoslavi nu citează *P.a.* ssp. *serratifolia* ca existînd în Jugoslavia.

Noi considerăm că în Jugoslavia se află locul clasic al speciei polimorfe, din care s-a desprins subspecia de la noi, prin izolare geografică.

Sub aspect ecologic menționăm că *P.a.* ssp. *serratifolia* se dezvoltă pe pante foarte abrupte, în asociația *Seslerietum rigidae proemoesicum*, fiind plantă caracteristică pentru această asociație.

3. *Linum uninerve* (Roch.) Borb. este cunoscut din Oltenia dintre Vîrciorova și Gura Văii (17) și din Piatra Mare și Piatra Mică * a Cloșanilor. Se dezvoltă în condițiuni optime în *Seslerietum rigide proemoesicum*, dar se întîlnește și în alte asociații.

**Fig. 1 - RASPINDIREA
PRINCIPALELOR RARITATI
FLORISTICE
IN PIATRA CLOȘANILOR**
1:100,000
LEGENDA

- Piatra Cloșanilor
- Pestera Cloșani
- Punct forestier
- Drum pietruit
- Poteca ușor accesibilă
- Poteca greu accesibilă
- Athamania turbith* (L.) Brot. ssp. *hungarica* (Borb.) Tutin
- Primula auricula* L. ssp. *serratifolia* (Roch.) Jáv.
- Linum unguicula* (Roch.) Borb.
- Potentilla Lomassiniiana* F. Schultze
- Genista radiata* Scop.
- Iris reichenbachii* Heuff. var. *longifolia* Buiă
- Thesium bavarum* Schrank.
- Daphne blagayana* Frey
- Corylus cordata* L.
- Sorbus dacica* Borb.
- Sorbus borbasii* Jáv.

4. *Ranunculus oreophilus* M.B. este o specie mai comună în țara noastră, însă rară pentru flora Olteniei. Pînă în prezent se cunoaște în Oltenia din Parîng (17) și de pe Piatra Mică a Cloșanilor*.

5. *Sorbus dacica* Borb., considerat greșit în Flora R.S.R. (17) ca specie endemică, întrucît este cunoscut și din Bosnia (R.S.F. Jugoslavia) încă din 1927 (2), a fost identificat pentru prima dată de noi în Oltenia, din acest munte (10).

6. *Sorbus borbasii* Jav., a fost semnalat pentru prima dată în Oltenia de către D. Tătăranu (13), iar ulterior l-am recoltat și noi din Piatra Mică și Piatra Mare a Cloșanilor (10).

7. *Potentilla tommassiniana* F. Schultz este foarte frecventă pe culmea Pietrii Cloșanilor, deși în țara noastră este foarte rară (17).

8. *Genista radiata* Scop. Se cunoaște pînă în prezent în țara noastră cu certitudine, din Banat și din Oltenia: Piatra Mică* și Piatra Mare a Cloșanilor.

Este util să arătăm că în acest munte participă la formarea asociației Syringo-Genistetum radiatae.

9. *Daphne blagayana* Freyn, se întilnește frecvent în rariștile pădurii de fag atît în Piatra Mare cît și în Piatra Mică*. Este interesant faptul că se află și în asociația Syringo-genistetum radiatae.

10. *Thesium bavarum* Schrank în Oltenia a fost semnalat numai în Piatra Mică* și Piatra Mare a Cloșanilor.

11. *Corylus colurna* L. considerat de Nyárády (11) ca inexistent în Piatra Cloșanilor, l-am identificat în numeroase locuri în ambele corpuri ale masivului*. El participă la formarea asociațiilor Syringeto-Fraxinetum orni-Coryletosum colurnae și Acereto-Fraxinetum-Coryletosum colurnae.

12. *Polygala alpestris* Rchb., plantă foarte rară pentru țară (17), a fost semnalată și în Piatra Mică a Cloșanilor*, în pajiști cu *Sesleria rigida*.

13. *Centaurea atropurpurea* W. et K., este frecventă pe clanțurile stîncose din Piatra Cloșanilor*.

14. *Fritillaria montana* Hoppe, deși este cunoscută din mai multe stațiuni din Oltenia, din zona montană nu a fost semnalată pînă în prezent (4, 7, 17). Am recoltat-o din Piatra Cloșani* de la o altitudine de 1200 m.

15. *Iris reichenbachii* Heuff., a fost cunoscut pînă în prezent în R.S.R. din defileul Dunării și de pe Domogled. Profesorul Al. Buia descrie două varietăți și mai multe forme pentru știință (6).

Noi am identificat pe Piatra Cloșanilor* pe *Iris reichenbachii* var. *longifolia* Buia.

În afară de aceste plante rare și foarte rare pentru țara noastră, în Muntele Piatra Cloșanilor am mai descoperit și alți taxoni, dintre care unii

sînt noi pentru Oltenia sau chiar pentru știință. Dintre aceștia amintim: *Phyteuma orbiculare* L. var. *flexuosum* R. Schultz, *Achillea crithmifolia* W. et K. f. *banatica* (Kit.) Hay., *Allium montanum* Schmidt var. *calcareum* (Wallr.) Zahariadi, *Kernera saxatilis* (L.) Rchb., *Sorbus cretica* (Lindl.) Fritsch var. *hungarica* (Bornm.) Soó, *Campanula glomerata* L. ssp. *hispida* (Witaš.) Hay., *Narcissus angustifolius* Curt. f. *buiae* Maloș (9) și altele.

În apropierea Pietrei Cloșanilor, pe Dealul cu Zgură* (valea Brebinei) se află marea raritate floristică *Cheilanthes marantae* (L.) Domin, cunoscută pînă în prezent numai din Dobrogea și de la Vîrciorova. (17).

Concluzii

În această notă floristică se aduce o contribuție la cunoașterea răspîndirii următoarelor endemisme și plante rare, în Muntele Piatra Cloșanilor (Fig. 1): *Athamanta turbith* (L.) Brot. ssp. *hungarica* (Borb.) Tutin, *Primula auricula* L. ssp. *serratifolia* (Roch.) Jáv., *Linum uninerve* (Roch.) Borb., *Potentilla tommassiniana* F. Schultz., *Genista radiata* Scop., *Thesium bavarum* Schrank și *Daphne blagayana* Freyn.

De asemenea se citează 8 specii rare, necunoscute pînă în prezent din acest munte: *Iris reichenbachii* Heuff., *Centaurea atropurpurea* W. et K., *Polygala alpestris* Rchb., *Sorbus dacica* Borb., *S. borbasii* Jáv., *Fritillaria montana* Hoppe, *Ranunculus oreophilus* M.B. și *Corylus colurna* L.

Se enumeră și cîțiva taxoni ceva mai comuni, dar noi pentru Oltenia. Dintre aceștia reține atenția în primul rînd *Kernera saxatilis* (L.) Rchb. și *Campanula glomerata* L. ssp. *hispida* (Witaš.) Hay.

BIBLIOGRAFIE

1. ASCHERSON P. u. GRAEBNER P., *Synopsis des Mitteleuropäischen Flora*, Ed. II—I. Leipzig u. Berlin, 1896—1939.
2. BECK G., *Flora Bosniae, Hercegovinae et Regiones Novipazar*, vol. III. Beograd—Sarajevo, 1927.
3. BORZA AL., *Notițe botanice din Riviera Olteniei*. Arhivele Olteniei, nr. 18—19. Craiova, 1925.
4. BUIA AL., MALOȘ C., *Rarități floristice din Oltenia și importanța lor*. Lucr. St. Inst. Agr. Craiova, Buc., 1963.
5. BUIA AL., MALOȘ C., *Itinerariu de excursie, „Oltenia“*. Ed. Meridiane. București, 1967.
6. BUIA AL., *Contributions to a systematic description of the species Iris reichenbachii Heuff. in Romania*, in *Atti del 1° Simposio internazionale dell'Iris*, Firenze, 1963.
7. GRECESCU D., *Conspectul florei române*. București, 1898.
8. GRECESCU D., *Excursiuni botanice făcute în munții Mehedințului, Gorjului și Argeșului*. București, 1895.

9. MALOȘ C., *Contribuții la studiul florei și vegetației din bazinul superior al Motrului*. Bul. șt. nr. X, Univ. Craiova, 1968.
10. MALOȘ C., *Sorbus dacica Borb. și S. Borbești Jáv. în Oltenia*. Anal. Ser. III, vol. I (IX) Univ. Craiova, 1969.
11. NYÁRÁDY E. I., *Contribuțiuni asupra vegetației munților Piatra și Oslea (Oltenia)*. Arhivele Olteniei, Nr. 41—42, 1929.
12. POPOVA-CUCU ANA, ȘANTA C., *Un nou monument al naturii*. Natura, Ser. Geografie-Geologie, nr. 4, 1967.
13. TĂTĂRANU D., FLORESCU I., *Contribuții la cunoașterea florei lemnoase a Munților Cerna și Mehedinți*. Comunicări de Botanică, Soc. Șt. Nat. și Geog., vol. III, București, 1965.
14. ȘTEFUREAC TR., *Pontisch-sarmatische Elemente in der Flora Rumäniens*. Rev. Roum. Biol. Ser. Bot. t. X, nr. 1—2, 1965.
15. TARNAVSCHI I. T., ȘTEFUREAC TR. I., ANGHEL GH., *A V-a consfătuire de Geobotanică a S.S.N.G.*, Comunicări de botanică, SSNG București, 1967.
16. * * * *Flora Europaea*, vol. I—II, Cambridge, 1964.
17. * * * *Flora R.S.R.*, vol. I—XI, București, 1952—1966.

CONTRIBUTIONS POUR CONNAITRE LES RARETÉS
FLORISTIQUES DU MONT PIATRA CLOȘANILOR

Résumé

Dans cet oeuvre l'auteur nous montre les principales raretés floristiques qu'on trouve sur le mont Piatra Cloșanilor, en élaborant aussi une carte (fig. 1) avec les indications des stations d'ou on a recolté les plantes.